

At the End: Early Science Fiction
Четиво с продължение: ранна научна фантастика

Отдавна е известно, че научната фантастика може да се използва в процеса на обучението по природните науки като средство за поддържане на интереса на учениците към науката и за преодоляване на тяхната природонаучна неграмотност (Dubeck et al., 1990; Raham, 2004; Czerneda, 2006). Не случайно всяка книжка на *Nature* завършва с кратък научнофантастичен разказ (вж. приложената библиография от 2014 г.). Вече бе съобщено (Toshev, 2014), че редакционната колегия взе решение всяка книжка на нашето списание да завършва с четиво с продължение – глава от фантастична книга, публикувана в България преди много години. Имаме надежда това четиво да се посрещне с интерес от читателите на списанието.

Б. В. Тошев – главен редактор

С РАКЕТНА ГРАНАТА КЪМ МЕСЕЦА: БОРБА С ЕДНА ЛЕДЕНА ЕПОХА В ГОДИНАТА 3000 СЛЕД ХРИСТА. 4.¹⁾

Бруно Бюргел²⁾

Утринното слънце обвиваше със светли зари морето от къщи и улици на големия Занзибар. Свежият морски вятър показваше, че денят ще бъде топъл и приятен. Днес пристигат от всички краища на държавата хиляди народни представители, значителен брой висши държавни чиновници и много видни личности.

Големият Занзибар е столица на Съединените Африкански Щати. Тук са висшите държавни учреждения, построени в разкошни сгради, украсени вън и вътре с тропически цветя, които се отглеждат в една богата ботаническа градина. Още от сутринта гладките като огледало улици са изпълнени с народ, трамваи и автомобили непрекъснато хвърчат. Днес е голям празник за столицата.

Африканският президент със специално послание свиква Централния Съвет и Народното събрание. Важни решения предстоят. Африка взема грижата да помогне на застрашената Европа, а останалите големи държави ще помогнат на Северна Азия, Северна Америка и на най-южната част на Южна Америка. Към това се прибавя и необходимостта да се обсъди собственото положение на африканския континент, защото и тук на някои места се забелязват вече признаци на климатич-

ни промени вследствие настъпилото ледено време. Проблемата на заледяването трябваше да бъде прегледана в цялата ѝ сложност и дълбочина.

От големите пристанищни градове Багамойо, Саадани, Дарсалем летяха електрически железници непрекъснато към занзибарското пристанище, а на широкото поле при Багамойо кацах като уморени птици въздушни кораби един след друг. Държавни съветници, народни представители, висши държавни сановници, чужди дипломати, журналисти, поканени специалисти експерти – всички бързаха към сградата на парламента.

На един хълм със слабо полегати склонове се издига импозантният палат. Към него водят няколко лъчисто разположени улици. Високото позлатено кубе на парламента блести отдалеч. Над него виси черно-бяло знаме с кръст и полумесец. Гора от тропически растения като зелен венец обкръжава каменния колос. Широките стълби към входовете са оживени от голямо човешко гъмжило. Един шумящ фонтанен стълб се издига на двадесет метра височина и се разпръсква на среброцветна роса. Отстрана на черна подставка стои бронзовата глава на първия президент Ван дер Фалк, при когото преди четиристотин години се обединиха народите на този континент в една обща държава.

Голяма тъпла любопитни е събрана на площада пред парламента. Стражари едва се виждаха тук-там, но те бяха излишни, защото гражданското съзнание е тъй високо у всеки жител на тази страна, че народните избраници бяха напълно сигурни за личната си безопасност.

Една обикновена кола, черно лакирана отстрани, спря пред стълбата. Шофьорът скочи и отвори вратата. Излезе един стар бръснат господин, лице червендалесто и свежо, обкръжено с венец бели, гъсти коси. Малко наведен, с дебел бастун подпиран, старият човек тръгна бавно към стълбата. Всички от множеството почтително свалиха шапки. Тук-там се чува гласни поздрави. Усмихнат, той кимна с глава надясно и наляво и потегли по стълбата нагоре.

„Кой е този?“

„Този, сине мой, е Негово Високо Почтение президентът на нашата земя – Корнелиус Ван Цуйлен! Видж оня господин с голямата кожена шапка и мургавото лице, той е представителят на туземците от Централна Африка – държавният съветник Умарару, а дамата зад него е депутатът от северната провинция Триполис – мадам Бирхая.

Рязък пукот се разнесе в далечината, човешкото множество се раздвижи, всички глави се обърнаха към север и загледаха нагоре. От север хвъркаше в широка дъга един лъскав предмет, който отпървом бе малък, но бързо ставаше все по-голям.

„Гледай, гледай! Това е една от новите хвърчащи гранатни коли. Снощи пристигна друга, много голяма, която била на север в заледена Европа. Видж, тази се

спуска към въздухоплавателното пристанище при Багамойо. Виж белите облачета на експлозиите.“

Една група дами стояха отстрани на големия фонтан. Повечето са чужденки. Те любопитстваха да видят церемониите при откриването на парламента. Водач им беше един специален чиновник от прочутия хотел за чужденци.

„Внимание, госпожи – каза водачът. – Ще видите нещо много интересно“. С голяма бързина пристигна един червено лакиран автомобил и спря пред широката стълба. Управляваше го една дама. Тя скочи. От колата излезе младо момиче и предаде на елегантната шофьорка една красива кожена канцеларска чанта.

Сега всички очи се отправиха към новодошлата, която сама управлява колата си. Шепот мина през множеството. По усмихнатите лица на жените личеше задоволство.

„Знаете ли, госпожи, коя е тази жена? – каза водачът на чужденките. – Тази е най-видната жена, член на държавния съвет, мадам Хадижа Ефрем-Латур. Представителска на Нилските земи. Красавица от първи ранг и същевременно една най-духовитите жени на този континент“.

„Очевидно тя не е от европейски произход, защото тази смоленочерна коса, тези черни огнени очи, този бронзов оттенък на лицето...“

„Истина. Ефрем-Латур, както показва името ѝ, по баща е от арабско потекло. Баща ѝ много време е бил кмет в Александрия, а майка ѝ – мадам Латур, е французка от Южна Франция“.

„Разкошна фигура. Този ръст, тези гъвкави движения, този нежен, леко наведен нос...“

„При това, всяко движение издава енергия, погледът е ясен и проникателен... Навярно момичето, с която тя разговаря, е нейна секретарка?!“

„Вярно. Освен това мадам Хадижа Ефрем-Латур е едва двадесет и девет годишна и въпреки своята красота не е омъжена. Вярвам, мъжете я считат за много умна и енергична!“

Дамите се изсмяха.

„Може и да е тъй“, каза с многознаещ поглед една твърде млада американка. Брадатото човечество не обича такива.“

„Освен това дамата е опасна като ораторка. Говори с остри изрази. Тя обикновено е в редиците на опозицията. С особен жар защитава правата на мюсюлманското население.“

„Интересно!“

„Особено забавна е словесната борба между нея и сър Арчибалд Плуг – една морска мечка, с груб хумор, който не се бои от хубавите очи и острите нокти на госпожицата.“

Отдавна интересната държавна съветничка беше изчезнала зад високия портал на правителствения дворец. Други новодошли приковаха вниманието на зрителите. Валчестият Исмаил Чак, господин Прага – дипломатически представител на Съединените Европейски Щати, Тиянлунг – посланик на Китайската република, мистър Блекбърн – представител на Съединените Американски Щати, стотици депутати – мъже и жени, знаменити учени и познати журналисти. На площада и по стълбите се тълпяха празнично настроени хора. Слънцето беше вече високо, фонтатът блика като стълб разтопено сребро и високият позлатен купол блестеше над града и далеч зад него.

В голямата заседателна зала на парламента бяха събрани почти всички народни представители и държавни съветници. Малцина отсъстваха. Възбуден говор, приятелски поздравии от разни страни. Макар улиците да грееха в задушлива жег, тук цареше приятен хлад, произведен от студен въздух, течащ през скрити метални тръби. През прозорците на кубето, направено от стотици хиляди малки призмички, идеше мека приятна светлина, която проникваше и в най-отдалечените кътове на грамадната зала. До стените бяха наредени и обкичени с цветя статуите на заслужилите покойни държавници. Отпред на малка естрада е бронзовото кресло на президента, постлано с червен плат и останало от старинно време. Над него е закачено голямото държавно знаме; на коприненото бяло и червено поле светят мистично кръст и полумесец, извезани от блестящи перли. Отдясно и отляво са министерските маси, пред тях са банките на главните и държавните съветници, а зад тях са поставени във все по-големи дъгови редове хилядата кресла на народните представители.

В ложите отляво и отдясно се виждат представителите на чуждите държави и журналистите, а балконите са натъпкани с публика.

Кой може да назове народите и да изброи имената, които бяха събрани тук?! Народните представители не са насядали по партийни групи, а пъстро размесени без оглед на политическа или национална принадлежност. Старото фракционно разпределение в залата беше изживяно. Тук всеки по съвест и убеждение и без други странични влияния работеше за общото благо. Партийното раздробление бе строго забранено.

Голямата златна стрелка на големия часовник дойде на дванадесет. В този момент се отвори малка врата зад президентската естрада, министрите влязоха и отидоха към масите си. Часът бе десет, знаменитото заседание започна. Една минута след това светнаха отдясно и отляво на знамето зелени лампени венци. Пред една малка вратичка се показва Негово Високо Почтение президентът господин Корнелиус Ван Цуйлен, пристъпи, като кимаше приятелски наляво и надясно бялата си глава, и седна на креслото.

Авторът Бруно Бюрел (1875 – 1948)

Веднага настана дълбока тишина. Всички присъстващи станаха прави.

Миг след това на един малък подиум се явиха сто деца, момчета и момичета, облечени в бели дрехи и със зелени венци в косите. Лицата им бяха от чисто бели до черни като абанос. Тези деца са сираци от всички провинции на големия континент и събрани тук, възплъщават единението, общата принадлежност и братството в една голяма, силна държава. Из широката зала се разнася чудна музика – къса увертюрна мелодия, а след нея хорът на тези сто деца запява народния химн, песента на отечеството, песента на зеления венец на любовта и търпимостта, който обвива кръста и полумесеца, вярата и чувствата, които носят човешки образ, за правата на всеки, роден от човешка майка, за силата, която лежи в общото единение на всички племена, и за общото благо, създадено от дружната физическа и умствена дейност на всички граждани.

Тези африканци от годината 3000 са хладни делови хора, но в днешния момент, когато грамадната обща държава, олицетворена от тези деца, пее свещения химн на отечеството, сърцата на всички тупат по-бързо и по-силно, препълнени от радост и тържественост.

Песента затихва, музиката спира, децата безшумно изчезват, както и бяха дошли. Сега в залата се разнесе гласът на президента:

„Госпожи и господа, главни съветници, държавни съветници и народни представители на Съединените Африкански Щати! Добре дошли за обща дейност! Нека всички сили благославят делото ви!“.

Това е обща формула, която се произнася всякога при откриването на парламента. Представителите, които изслушаха химна прави, след тези думи седнаха.

И отново започна речта на президента. Старият човек не говореше високо. И не биха го чули стоящите към края на залата, ако особени приспособления не занасяха ясно гласа му до най-далечните места. Но в този момент го слушаха не само тук събраните. Целият народ, дори и в най-затътените поселища, слушаха посланието на държавния президент по радиото.

„Госпожи и господа, главни съветници, държавни съветници и народни представители! Правителството намери за необходимо да ви свика, за да вземете решения досежно общото положение и голямата помощна акция в полза на Северна Европа, решения за предпазните мерки в нашата държава, за ориентировка в бъдещето и за възможни мероприятия срещу надвисналите опасности.

Вие всички знаете, че сегашните ни грижи и безпокойства произхождат от една обща причина: космическия пепелен облак, в който се движи нашето земно кълбо и който предизвиква климатични промени в обширни територии и с това направи живота тежък. Международните конференции дойдоха до заключение, че поставените в по-добро положение държави трябва да се нагърбят с грижата да подпомагат най-близките до тях заплашени от заледяване земни области. Преговорите с Негово Високо Почтение президента на Съединените Европейски Щати са привършени. Господин главният съветник Исмаил Чак, когото бяхме изпратили да разгледа северните земи, е имал честта да бъде поканен в Рим и ни донесе данни за всички необходими помощни мерки. Той е имал възможността при пътуването си с гранатната кола да се убеди в крайно печалното положение на Северна Европа. Неговият интересен рапорт е подкрепен с изложението на правителствения експерт-геолог господин Вандершрасен.

За да ви кажа накъсо какво има да вършим, съобщавам ви следните сведения, на които моля да обърнете особено внимание: необходимо е да храним 80 милиона европейци през неопределено дълго време. Освен това трябва да бъдат преселени в държата ни кръгло 20 милиона европейци, прогонени от природните промени в своята родина. Те ще работят и ще изкарват прехраната си тук. Много грижи и отговорности предстоят на правителството и отделните министерства да намерят поселище, храна и работа за толкова хора.

Нашият дълг като културни хора, като жители на един континент, пробуден от европейци за човешки живот след няколко хиляди години дълбок сън, ни повелява да помогнем на нашите озлочествени братя и ние ще изпълним този дълг с преданост и самопожертвуване. Но все пак не бива да забравяме, че прибирането на толкова милиона преселници, мъже и жени, е свързано с опасности, особено като се вземе предвид, че те идват от места с други обичаи, закони и наредби.

Още една грижа тежи върху нас. Засега ние ще можем да задоволим нуждите на тези 80 милиона, като прибегнем към спестовност, засилим производството на

земята и увеличим скотовъдството. Обаче ние не знаем докога ще бъдем в състояние да действаме така. По мнението на специалистите-експерти ледената епоха ще продължи още две хиляди години и влиянието ѝ ще се засили. Отсега се явяват начални признаци на заледряване в по-високите области на нашата държава. Какво ще стане, ако нашите реколти намалее, ако нуждата почне и нас да притиска? Какво ще стане, ако изпаднем в положение да не можем сами да си помогнем, без да говорим за чужденците? Аз не искам да ви опечалявам, нито да сковавам енергията ви, като описвам в черни краски това състояние, обаче не трябва да изпускаме предвид възможността след хиляда години да почне едно преселение на народите от залежените места към екватора, което ще докара тежки войни и то поради глада много по-жестоки, отколкото са били войните през миналите хилядолетия.“

Цялото събрание се раздвижи. Не бе обичай да се прекъсва речта на най-висшия държавен сановник с апострофи и забележки, обаче вълнението показва, че думите му са произвели дълбоко впечатление.

„Виждам, че всички чувствате колко тежка е проблемата на неизвестното бъдеще. Ние трябва да сторим всичко за предотвратяване на идещото нещастие, за да не ни обвинява един ден потомството в небрежност и непредвидливост. Дали ще има средства да се изкубнем от злата съдба – това ние не знаем; досега такива не са открити. Обаче, за да насърчим всеки умове и сили, които биха се заловили с търсене на средства за отстраняване на последиците от заледряването или за предотвратяване на ледената епоха, правителството на Съединените Африкански Щати въз основа мнението на една научна комисия предлага премия от един милиард франка!

Тази земя, този континент, наричан някога тъмен материк, ще постави в действие всички свои сили за спасяване на човечеството. Дано от тук изгрее слънцето, което ще свети и топли в бъдните векове!“

След тази реч старият човек седна в бронзовото кресло на естрадата. Бурни одобрения гръмнаха в залата.

Веднага над главата на президента светна червена електрическа лампа – знак, че отдалеч иде важно съобщение.

Настана гробна тишина.

Председателят на парламента даде знак за внимание.

Един силен глас по радиото се разнесе из залата.

„Негово Високо Почтение президентът на Съединените Европейски Държави моли да му позволите гласно да поднесе от Рим своите поздрави.“

Председателят на парламента отговори:

„Очакваме думите на Негово Високо Почтение!“

Ясно се понесе из залата един далечен глас:

„В този важен час, когато Негово Високо Почтение африканският президент, държавните съветници и народните представители на тази силна държава са се събрали да обсъдят въпроса за даване на помощ на нашата държава и на нейните жители, чувствам се задължен да поднеса на правителството и на парламента поздрав от страна на Европейските Щати и благодарности за показаното към нас благоволение. Да бъде благословено делото ви!“

Африканският президент отговори:

„Правителството и парламентът благодарят на Ваше Високо Почтение. Всичко ще сторим, за да помогнем на нашите братя от Северното полукълбо!“

Червената лампа угасна. Министърът на продоволствието Самуел Михай, по произход евреин от Палестина, гордост за своите едноплеменици и едновърци, стана, поглади патриаршеската си брада, оправя очилата си и започна изложение върху главния въпрос за прехраната и свързаните с него трудности. На един бял стъклен екран изскачаха цифри и диаграми, статистически карти и кинематографически рисунки – всички проектирани от един скрит апарат. Тези обозначения имаха за цел да илюстрират всички въпроси и да подкрепят думите на министерската реч. От тях ясно се виждаше как е намаляла реколтата на север и юг, а в областите около Екватора се е повишила. Подробно бяха изложени мерките за земеделското използване на нови области и за подигане на скотовъдството. Самуел Михай поиска голяма част от преселниците да се отдадат на земеделие в интереса на всички.

Той смята, че е от особена важност да се предприемат опити за произвеждане на изкуствени хранителни продукти и помоли колегата си – министъра на науките и техниката, да се залови с разрешаването на този въпрос.

Министърът на народното здраве обясни, че при настаняването на европейските преселници в различните провинции трябва да се обърне сериозно внимание на тяхната климатична издръжливост. Това е особено необходимо, за да се избегнат възможните епидемии.

Финансовият министър и министърът на правосъдието говориха дълго за стопански мероприятия и необходимостта от нови закони за преселниците.

Главният съветник Исмаил Чак държа сказка за пътуването си и показва кинематографични снимки от залебената област, които възбудиха общ интерес.

Най-после стана господин Албарнел – министърът на науките и техниката. Неговата реч бе изслушана с напрегнато внимание.

„Въз основа на мнението на назначената от мен комисия мога да съобща следното. Космическият пепелен облак е тъй голям, че едва след 2000 години Слънцето и Земята ще излязат от последните му издънки. Нашите двама бележити специалисти – господин Равлинсон от Капската обсерватория и господин Бен-Хафа от обсерваторията в Кайро, не дават наистина еднакви числа и пресмятанията им се

различават кръгло с 200 години, обаче това е един чисто научен спор, който не изменя съществено положението на нещата. Във всеки случай леденото време ще продължи още около 2000 години. Няма съмнение, че то ще се засилва, тъй като температурата постепенно ще се понижава и чак много късно ще се повиши, когато слънчевите лъчи не ще бъдат вече възпирани от пепелния облак.

Арктически лед

И двамата учени са съгласни, че облакът на разни места не е с еднаква гъстота. Прочее, слънчевото греене ще се засилва или намалява според това, дали нашата Слънчева система е в по-гъстите, или в по-разредените места на облака. Известно ви е, че последното заледряване е било преди четиридесет хиляди години и че през това заледряване също е имало по-топли и по-студени периоди. Това можем да очакваме и сега – нещо, което несъмнено за нас не е без значение и е една малка утеха.

Средства за предотвратяване на леденото време няма, защото ние не можем да променим движението на Земята в пространството, не можем да я отклоним от пепелния облак. Крайно невероятно е също да намерим средства за отстранение или смекчение на последиците от заледряването. Въпреки това би трябвало да подкрепим всички идеи и планове, които водят към тази цел. Поставихме на разположение

голямата сума от един милиард франка за насърчение и подпомагане. Възникнала е идеята да използваме вътрешните земни топлинни запаси за отопление на Северна Европа. Вие знаете, че с помощта на дълбоки шахти тази топлина се използва вече в индустрията; сега се предлага да разкъртим и отстраним с взривове значителни части от земната кора, да се доберем по този начин до огнената ядка и получената топлинна енергия да употребим за разтопяване на ледената обвивка на Северното полукълбо. Комисия от геолози и техници проучва дали е възможно реализирането на тази не особено надеждна идея.

Най-важният въпрос е дали не бихме сполучили да произведем по химичен способ хранителни продукти, които са поносими от човешкия организъм. В ход са обширни опити. Изнамерената от американеца Карел изкуствена храна трябваше да бъде забранена, защото при по-дълга употреба предизвиква тежки заболявания. Нека се надяваме, че нашите химици ще имат по-добър успех в тази насока. Ще направим всичко, което е по силите ни.“

Господин Албарнел свърши. Неговата реч не задоволи събранието. Няколко подвиквания и общо мърморене.

В този момент мадам Хадижа Ефрем-Латур стана от мястото си и със свойствената си елегантна енергия отиде на ораторската трибуна. Тя прелисти набързо бележките си, отстрани от лицето си кичур увиснали коси и почна със силен и ясен глас:

„Държавните съветници и народните представители на тази земя имат много да кажат на правителството! Ние не считаме, че е щастие за нашата държава преселението на двадесет милиона европейци. Много племена и религии живеят тук в общо съгласие под едно знаме. Но ние не можем да кажем за всички жители на малкия европейски континент, че са проникнати от чувство на толерантност и почит към всяко същество, което носи човешки образ, макар да сме в годината 3000 сл. Хр. Това е характерно за европейците и аз се боя, че много от своите лоши черти няма да оставят в Европа, а ще ги пренесат тук, още щом стъпят на нашия бряг.“

Тези думи на ораторката бяха прекъснати от няколко одобрителни подвиквания от страна на господин Умарару, мадам Бираха и други представители на старите кореняшки племена.

„Вие виждате, че тези опасения не са само мои и ние очакваме правителството да създаде гаранции срещу злочинствата на гостите.“

„Изглежда, че правителството не стои на принципа, от него заповядан да се преподава в училищата, именно – не оставяй днешната работа за утре! Ако не се лъжа, космическият облак е наш нежелан спътник отпреди няколко столетия, а то значи, че милиардната премия би трябвало да се яви с нейна бляскава примамливост много по-рано.“

При тези думи сър Арчибалд Плуг, който изобщо се дразнеше от думите на тази ораторка, едва се държеше в кожата си. Арчибалд е голям специалист по мореплаване и търговия, представител на търговския моряшки Капланд.

„Както казах – повтори ораторката, – правителството би трябвало много отдавна да вземе обширни мерки срещу една опасност, която съществува вече от векове. Със своя милиард то е малко закъсняло.“

Тук Арчибалд не се стърпя и каза:

„Да, мадам! Но мислите ли, че ако правителството беше излязло с милиарда по-рано, то и по-рано щяхме да се измъкнем от пепелния облак?“

„В такъв случай, ако ние споделим гледището на уважания сър, то изобщо не би трябвало да определяме премия, която според това гледище и днес е тъй безцелна, както и преди сто години“.

„Не, мадам, защото сега науката и техниката са отишли много напред.“

„Това не виждам, сър.“

„В такъв случай, мадам, по-хубаво ще бъде да признаете своето незнание и да се доверите на моята опитност, защото съм много по-възрастен от Вас.“

„Но това е единственото Ви предимство над мене. Обаче не мисля, че би трябвало сам да се сравнявате с бъчва вино, което е толкова по-ценно, колкото по-дълго време е стояло в избата.“

Весела усмивка мина по вички лица в парламента, обаче в този момент светнаха всички зелени лампи – знак, че председателят призовава двамата спорещи да прекратят личните закачки.

Тъй че сър Арчибалд не можа да отвърне. Отново Ефрем-Латур започна и направи изявления, които приковаха вниманието на цялата камара.

„Министърът заяви, че досега не са му известни проекти за отблъскване на бедите от леденото време. Известно ли е на господин министъра и изобщо на правителството, че тук е дошъл един бележит европейски учен, един немец на име Йоханес Баумгарт, който поддържа една смела и величествена идея, отнасяща се до ледената проблема, и че той възнамерява да моли правителството за подкрепа?“

„Правителството не знае нищо за този господин и за планове му.“

„Прочее правителството знае по-малко от вестниците, защото последното издание на African Herald дава всички подробности, а и господин Равлинсон – директорът на нашата най-голяма държавна обсерватория, е дал изявление в същия вестник, от който един екземпляр за десет цента предоставям на разположение на неосведоменото правителство.“

Ефрем-Латур дигна един вестник и отправи насмешлив поглед към министерската маса. Господата бяха изненадани, а сър Арчибалд дори малко смутен. В парламента настана безпокойство.

„Тази гиздава пустинна котка – каза Арчибалд Плуг на съседа си – пак изрови добър кокал да гложди.“

Министърът стана.

„Тъй като почтената държавна съветничка знае вече за този нам неизвестен проект, моля я да го направи достояние на камарата. Във всеки случай странно е, че казаният учен не се е обърнал най-напред към правителството, а към вестниците.“

„Ще изпълня вашето внимание и ще развия накратко мислите на германския учен. Той е на мнение, че животът на всички планети се е развивал и проявявал по еднакъв начин. И на близкия до нас Месец, според него, са живели хора и те са загинали поради заледяването му. Това измиране не е станало мигновено, те са се борили няколко хиляди години със студа и за тази цел са употребили подходящи мерки.

Ако би сполучил някой да отиде на Месеца, там ще намери следи от тези мероприятия за борба с ледовете. От умрелите лунни хора бихме почерпили поука и за нашето собствено положение, за нашето бъдеще. Прочее този господин Баумгарт иска да предприеме това пътуване, и то с хвъркателен апарат от типа на нашата нова граната – аероплан. Той моли правителството да му помогне. Във всеки случай една смела идея. Дали би могла да се осъществи, ще решат специалистите.“

Силно движение мина през цялото събрание. Навред се разговараше, споделяха се мнения, а негде шеги и присмивки за чудния план. Министрите се омърлушиха, възбуденият Албарнел поразмърда рамене.

А в това време между мадам Ефрем-Латур и сър Арчибалд Плуг избухна огромна препирня:

„Мадам, това са празни пустинни планове! Ако това не бе публикувано в *African Herald*, щях да помисля, че са Ви омагьосали разказвачи на арабски легенди.“

„Ние, сър, сме свикнали да считаме за невъзможно всичко ново, което не отговаря на досегашните ни понятия. Когато Колумб потеглил през непознатия океан, пророкували му, че ще стигне до края на земята и оттам ще се търкулне в страшната преизподня. Вместо това да стане, той откри Америка. Когато строяха първите железници, имаше даже учени, които твърдяха, че хората ще се задавят и задушат от бързия ход. А сега вече ние нямаме паровозни железници, защото ги считаме за много бавни. Когато хората са правили опити да хвъркат във въздуха, казано им е било, че те обиждат Бога, че човек никога не ще може да лети, защото Господ не му е дал крила. Прочее, сър, ние летим вече от хиляда години насам, и то по-бързо от птиците. Ще дойде време, когато ще се смеем на възгледите, които днес поддържате, че планетното пространство е непреодолимо, както се смеем на лъжепророците от миналите епохи.“

„На Месеца не би могло да се живее нито секунда, даже и ако някой успее да стигне дотам.“

„Ще се измемерят средства.“

„На Месеца не са наблюдавани следи от човешка дейност.“

„Нека да оставим това да решат специалистите.“

„А аз Ви казвам, че Месецът е един мъртав труп – от него нищо няма да узнаем!“

„По тези въпроси Вие не разбирате нищо, достойни господине. Ако сте притежател на една малка месечина в период на растене, това не значи, че може да имате вярно мнение за нашия небесен спътник.“

Този намек за окапването на косите и оголването на темето на сър Арчибалд предизвика шумна веселост.

„Доказано е, мадам, че дължината на косата е в обратна пропорция с умствените сили на притежателя ѝ. Казвам Ви още, опитът за едно пътуване до Месеца ще коства живота на неколцина смели мъже и ще принесе по-малко полза, отколкото ако посеем на нивата една шепа житено семе.“

„Защо, достойни господине, не опитаме всичко при това наше тежко положение? Нима нашата Земя не е родила поне десетина смели хора. В миналите епохи не са ли били пожертвани милиони хора в кървави войни за егоистичните планове на разни честолюбци? Аз вярвам, че в нашето отечество има достатъчно и предостатъчно мъже да участват в изпълнението на този нечувано смел план, дори и при малък изглед за пълен успех. И ако такива няма, тогава аз сама бих се притекла да помогна на този немски учен.“

„Вие ще ми позволите, мадам, да Ви заместя при този рискован опит, за да се убедите, че морякът Арчибалд Плуг, който вече заседна на котва, е достатъчно мъжествен да посвети силите си дори и на една загубена кауза. Само с едно условие, разбира се, че Вие самата не ще ме придружавате до Месеца, тъй като това пътуване за мен би трябвало да бъде отмора от Вашите стрели.“

„Браво, сър Арчибалд! Обещавам след щастливото завръщане да моля за ръката Ви.“

„В такъв случай, мадам, едва ли ще имам куража да пътувам към Месеца или в краен случай ще предпочета, като отида там, да не се връщам вече на Земята.“

След тези думи сър Арчибалд пусна още една духовита шега и се разсмя тъй високо, че в целия парламент настъпи весело настроение и дори Негово Високо Почтение господин президент Корнелиус, който седеше в своето уединено кресло, взе участие в общия смях.

Веднага пак светнаха всички зелени лампи. Председателят на народното събрание напомни за тишина. Самуел Михай – най-старият министър, след едно съвещание с колегите си стана и направи следното изявление:

„Съобщението на почтената държавна съветничка събужда интереса на правителството. При пръв поглед проектът съдържа нещо твърде фантастично. Обаче всякога нашата държава се е стремяла да изпреварва времето и да пробва всички смели идеи, преди те да са узрели за усвояване от общественото мнение. Прочее, правителството е готово да изслуша предложението на този чужденец-изследовател и да назначи специална комисия за проучването му. Ако се окаже, че има дори и най-слаби надежди за успех срещу надвисналата опасност, правителството няма да се забави да даде цялата си подкрепа.“

Това изявление беше посрещнато с общи одобрения от цялата камара. Хадижа Ефрем-Латур прибра бележките си и слезе от трибуната.

След половин час заседанието на парламента се приключи, членовете му напуснаха прохладната зала и на групи се разотидоха из нажежените улици на големия град.

БЕЛЕЖКИ

1. Бюргел, Б. (1929). *С ракетна граната към Месеца: борба с една ледена епоха в годината 3000 след Христа*. София: Хемус. Оригиналното заглавие на книгата е „Der Stern von Afrika – Ein Roman aus dem Jahr 3000“ [Звездата на Африка – един роман от 3000 година] (1921 г.).
2. Бруно Бюргел [Bruno H. Bürgel] (1875 – 1948), астроном и писател. Освен „С ракетна граната към Месеца“ на български са издадени четири книги от серията: „Чудесни истории и приключения“ (1929 г.).

ЛИТЕРАТУРА

- Byant, W.W. (1907). *History of astronomy*. London: Methuen & Co.
- Czerneda, J.E. (2006). Science fiction and science literacy. *Science Teacher*, February, 38 – 42.
- Dubeck, L., Bruce, M.H., Schmuckler, J.S., Moshier, S.E. & Boss, J.E. (1990). Science fiction aids science teaching. *Physics Teacher*, 28, 316 – 318.
- Raham, R. (2004). *Teaching science fact with science fiction*. Santa Barbara: Libraries Unlimited.
- Toshev, B.V. (2014). Surface illiteracy – constructivism – misconceptions – historical sensitivity. *Chermistry*, 23, 9 – 17 [In Bulgarian].